UNIVERSAL JOURNAL OF MATHEMATICAL THEORY AND COMPUTER SCIENCES
ISSN 2992 – 8788
https://sr-journals.org/index.php/UJMTCS

O‘QITISHDAGI ASOSIY QIYINCHILIKLAR VA AN’ANAVIY YONDASHUVLAR

Djumabayev G‘ulomjon Xalillayevich[1], Toshpo‘latova Dilroza Muhiddin qizi[2]
[1]Chirchiq davlat pedagogika universiteti professori v. b.,
[2]Chirchiq davlat pedagogika universiteti magistranti

Annotatsiya. Ta’lim jarayoni murakkab va ko‘p qirrali faoliyat bo‘lib, unda o‘qituvchi va o‘quvchi o‘zaro hamkorlikda ishlaydi. Samarali natijaga erishish yo‘lida qator qiyinchiliklar uchraydi. Bu qiyinchiliklar nafaqat o‘quvchilarning bilim sifatiga, balki ta’lim tizimining umumiy samaradorligiga ham ta’sir qiladi. An’anaviy yondashuvlar uzoq vaqt davomida asosiy o‘qitish modeli bo‘lib kelgan, ammo zamon o‘zgarishi bilan ular yangilanishni talab qilmoqda.

Kalit so‘zlar: o‘qitish, qiyinchiliklar, an’anaviy yondashuv, zamonaviy metodlar, interaktiv ta’lim, baholash tizimi.

Аннотация. Образовательный процесс – это сложная и многогранная деятельность, в которой преподаватель и студент взаимодействуют друг с другом. На пути к достижению эффективных результатов существует ряд трудностей. Эти трудности влияют не только на качество знаний студентов, но и на общую эффективность системы образования. Традиционные подходы долгое время были основной моделью обучения, но в условиях меняющегося времени они требуют обновления.

Ключевые слова: обучение, трудности, традиционный подход, современные методы, интерактивное обучение, система оценивания.

Abstract. The educational process is a complex and multifaceted activity in which the teacher and the student work together. There are a number of difficulties on the way to achieving effective results. These difficulties affect not only the quality of students' knowledge, but also the overall effectiveness of the education system. Traditional approaches have long been the main teaching model, but with changing times they require updating.

Keywords: teaching, challenges, traditional approach, modern methods, interactive learning, assessment system**.**

Ta’lim jarayoni murakkab va ko‘p qirrali faoliyat bo‘lib, unda o‘qituvchi va o‘quvchi o‘zaro hamkorlikda ishlaydi. Samarali natijaga erishish yo‘lida qator qiyinchiliklar uchraydi. Bu qiyinchiliklar nafaqat o‘quvchilarning bilim sifatiga, balki ta’lim tizimining umumiy samaradorligiga ham ta’sir qiladi. An’anaviy yondashuvlar uzoq vaqt davomida asosiy o‘qitish modeli bo‘lib kelgan, ammo zamon o‘zgarishi bilan ular yangilanishni talab qilmoqda.

O‘qitishdagi asosiy qiyinchiliklar

- Motivatsiya yetishmasligi – dars jarayoniga qiziqishning pastligi.
- Individual farqlarni inobatga olmaslik – barcha o‘quvchilar uchun bir xil metod qo‘llash.
- Resurs va vaqt cheklovlari – texnologiya va didaktik vositalarning yetishmasligi.
- Nazariya va amaliyot orasidagi tafovut – bilimni real hayotga tatbiq etishda qiyinchiliklar.
- Baholash tizimidagi muammolar – faqat yakuniy natijaga e’tibor qaratilishi.

An’anaviy yondashuvlar

- Ma’ruzaga asoslangan ta’lim – o‘qituvchi markazli, o‘quvchi passiv.
- Reproduktiv yondashuv – tayyor bilimlarni yodlash va takrorlash.
- Bir xil vositalardan foydalanish – kitob, doska, daftar uchligiga tayanish.
- O‘qituvchi markazli boshqaruv – qarorlar asosan o‘qituvchi tomonidan qabul qilinadi.
- Yakuniy baholash – jarayon davomida rivojlanish e’tiborga olinmaydi.

Zamonaviy yondashuvlar

1. Interaktiv ta’lim metodlari

- Guruhli ish, munozara, rol o‘ynash, loyihalar asosida o‘qitish.
- O‘quvchini faol ishtirokchi sifatida jalb qiladi.

2. O‘quvchi markazli yondashuv

- Ta’lim jarayoni o‘quvchining qiziqishi va ehtiyojlariga moslashtiriladi.
- Individual va differensial yondashuv qo‘llanadi.

3. Texnologiyalardan foydalanish

- Multimedia vositalari, onlayn platformalar, interaktiv taxtalar, virtual laboratoriyalar.

4. Amaliyotga yo‘naltirilgan ta’lim

- Real hayotdagi vazifalar, kasbiy simulyatsiyalar, loyiha ishlari orqali bilim mustahkamlanadi.

5. Jarayonli baholash (formative assessment)

- Dars davomida muntazam qayta aloqa berish, kichik testlar va refleksiya.
- Yakuniy baholash bilan birga, o‘quv jarayonini ham kuzatish.

Taqqoslovchi jadval

Asosiy jihatlar	An’anaviy yondashuv	Zamonaviy yondashuv
O‘qituvchi va o‘quvchi roli	O‘qituvchi markazli, o‘quvchi passiv	O‘quvchi markazli, faol ishtirok
O‘qitish usullari	Ma’ruza, yodlash	Interaktiv metodlar, loyiha, muammoli ta’lim
Texnologiya	Minimal yoki yo‘q	Multimedia, onlayn platformalar, AR/VR
Baholash	Yakuniy natija asosida	Jarayonli + yakuniy baholash
Moslashuvchanlik	Standart, bir xil metod	Individual va differensial yondashuv
Amaliyotga bog‘liqlik	Kam	Yuqori, real hayot bilan integratsiya

Xulosa

O‘qitish jarayonidagi qiyinchiliklar va an’anaviy yondashuvlarning cheklovlari zamonaviy ta’lim metodlarini joriy etishni talab qiladi. Interaktiv usullar, texnologik vositalar, differensial yondashuv, amaliy mashg‘ulotlarni ko‘paytirish va jarayonli baholash tizimi o‘quvchilarning bilimini chuqurlashtirishga hamda ularning motivatsiyasini oshirishga xizmat qiladi. Ta’lim tizimi doimiy ravishda yangilanib, zamon talablariga moslashib borishi muhim.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. G‘.X.Djumabayev, D.M.Toshpo‘latova “ Ta’limda raqamli texnologiyalar va sun’iy intelektni tatbiq etish muammolari” 2025-yil
2. G‘.X.Djumabayev, D.M.Toshpo‘latova “kompleks o‘zgaruvchili funksiyalar nazariyasi fanini o‘qitishda akt va raqamli texnologiyalarning ahamiyati” “CHDPU” 2025-yil
3. G.Xudoyberganov, A.Vorisov, H.Mansurov. Kompleks analiz, Toshkent “Universitet” 1998-yil
4. A.Sa’dullayev, G.Xudoyberganov, A.Vorisov, H.Mansurov, T.To‘ychiyev. Matematik analiz kursidan misol va masalalar to‘plami. (Kompleks analiz) Toshkent “Universitet” 2000-yil
5. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalar va tizmlar. Dadabayeva R.A, Shoaxmedova N.X, Ibragimova L.T. Toshkent, “Sano-standart” nashriyoti, 2017